

Kurejevi

Ko sem prebirala zgodovinske zapise v knjižici Hrušica iz leta 2006, mi je podatek iz urbarja gospostva Bela Peč iz leta 1498 zbudil zanimanje. Na Hrušici – Piernbawm je 5 kmetij (hub) in 1 kmečki dvorec – Hofstat in tam so našeta imena: Curi, Zupan, Kobentar, Widman, Stopstran in ime Nyrarnedday, ki pa se kasneje nikoli več ne pojavi. Po obdobju 1672 – 1685 si sledijo še gospodarji Curi, Clement, Jakob, Juri, ko je bila domačija gotovo še v razcvetu. Lahko je zanj veljalo poimenovanje Hofstat ali Kurejev kmečki dvor.

Ko smo že davno enkrat hodili po oni strani Save proti Mlakam, po tako imenovani Kurejevi plani, ki so konča s Pocarijo, nas je kolovozna pot vodila po eni strani mimo vrbovja in po drugi strani mimo velikih travnikov in le tu in tam je bila kaka njiva. Od daleč smo zagledali zidano, veliko in dolgo nadstropno stavbo – Kurejevo domačijo z velikim lesenim skednjem. Ta posest na osojevini pod Mežaklo je vzbujala radovednost s svojo velikostjo, tihoto in samotnostjo. In res se mi je takrat utrnila misel, da je bil to nekoč pravi kmečki dvor. Povedali so mi, to je od Kurejeve Ratije. V letu 1936 smo z očetom, ki je bil železničar, prišli iz Ljubljane na Hrušico. Prestavljen je bil na Jesenice. Nam je bilo toliko novega in zanimivega, doslej nepoznanega podeželja in ljudi. Tu je šlo pravzaprav za pravo dinastijo žensk. Kurej Ratija, sama gospodarica na tej obsežni plani, pa Minca (poročena Ocepek), njena hčerka in gostilničarka in spet hčerka Milica, ki je po Ratiji prevzela to posest, in nato še njena hčerka Neda.

Nekoč smo srečali tam Klinarjevega Mirka, ki je bil poročen z Milico in je Nedin oče. On je izhajal iz spoštovane, številne Šmonove družine. Domačijo so imeli v vasi Hrušica. Imel je še štiri brate: Cirila, Ivana, Francija in Lovra (Vrenčka), ter sedem sester: Bernardko, Ivanko, Mimico, Angelco, Dano, Vido in Silvo. Le eden je ostal na domačiji, vsi ostali pa so kot otroci doma veliko pomagali na polju, v gozdu, pri hiši in živini. Vse so znali. Kasneje so postali samostojni in vsak je dosegel svoj poklic. To je lepa in številna slovenska družina, kakršnih ni veliko.

Mirko pa je bil gotovo eden najmlajših partizanov. Med vojno je bil v boju ranjen in je ostal invalid. No, in ob tej priliki je Mirko, s katerim smo se že dolgo poznali, najprej pomiril hudega psa, da smo lahko stopili preko travnikov proti Kurejevini. Hotel nam je nekaj pokazati. V velikem zaprašenem skednju je ležalo marsikaj – že davno izrabljena lesena oprema in orodje. Na steni je na lesenih kljukah viselo staro usnjeno jermenje za vpreganje in še nekaj druge konjske opreme. Tam so bila tudi usnjena konjska sedla iz prve svetovne vojne z vžganimi napismi: regiment ta pa ta in bataljon ta pa ta. Menda je bila pri Kurejevih saniteta in vojaška bolnica. Predmeti, katerih vojska ni več potrebovala, so tam ostali.

V Ratijinem času se je tam dogajalo še marsikaj. Kmetija brez pridnih rok ni mogla več uspevati. V velikem stanovanjskem delu domačije je bilo nastanjenih kar nekaj družin.

Tako številna Zalokarjeva družina, Bergantovi, Omanovi in mogoče še kateri. Poznala sem prijazno, živahno Zalokarjevo Mileno in Bergantovo Majdo, ki sta od tam hodili v šolo in kasneje na delo v železarno. Tako se je zjutraj po 5. uri izvila iz megle nad Savo, pozimi pa iz teme ali novozapadlega snega kolona teh stanovalcev. Prišli so po tej dolgi poti iz Kurjevine na jutranji vlak. Vsi smo nato vstopali na vlak, ki je pripeljal od Rateč navzdol in se na vsaki postaji polnil s šolarji in delavci, ki so šli na delo v železarno na Jesenicah. Mislim, da na oni strani Save in pri Kureju zelo dolgo niso imeli elektrike. Najraje ne bi napisala, da ni več tega vlaka, niti železarne z več tisoč delavci, ne Kurejeve domačije, ne travnikov, vrbovja, ne Pocarije s Krivčevim senikom in potkami k malim domovanjem pod osojno stranjo Mežakle. Prekrila jih je avtocesta proti karavanškemu predoru. Nastala so obsežna območja in stavbe, ki ustrezajo mejnemu področju, prav tako plato, kjer je bilo tako dramatično ob nastajanju nove slovenske države in se je tam ustavila jugovojška. Pa tudi obmejna carinska ureditev ni več važna in potrebna, saj gremo v čas brez meja, v veliko Evropo.

Ta mala domovanja, ki so izginila na senčni strani pod Mežaklo, so pripadala družinam Kovač, Grumerec, Jonke, Robič, Vovšovcevim, Vrban. Vas Hrušica, železničarsko naselje in naselje na Belem polju pa ostaja in se še razvija na sončni strani Karavank. Dobro za vso dolino, za Hrušico in Jesenice pa je, da se je iz stare železarne izvila nova jeklarska družba Acroni.

Kurejeva kmetija
(Last N. Kovačič)